

Matemaattisten aineiden
ylioppilaskokeen
uudistuksista

Leena Partanen
Ylioppilastutkintolautakunnan jäsen ja
fysiikan jaoksen pj.

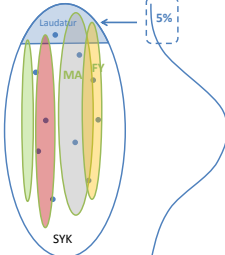
MAOL ry:n syyskoulutuspäivät Seinäjoella 3.-4.10. 2014

Sisältö

1. Uuden arvosanojen tavoitejakauman laskentamallin vaikutus kevään 2014 kirjoituskerran arvosanoihin
2. Sähköisten kokeiden rakenne matemaattisissa aineissa
3. Fysiikan ja kemian mallitehtävien esittelyä

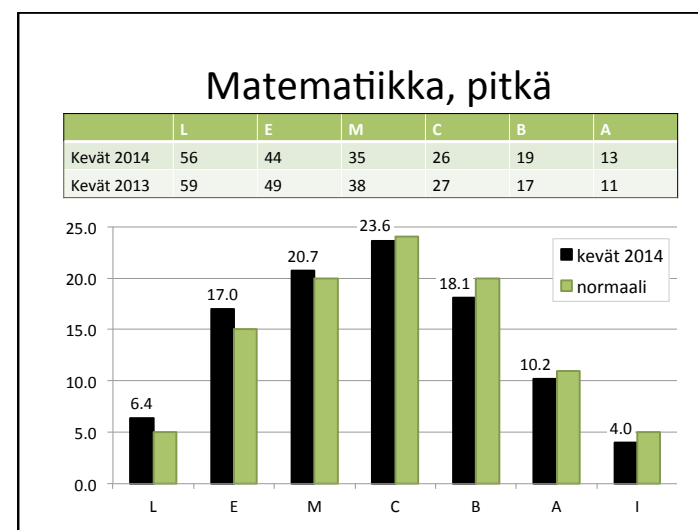
Arvosanojen vertailtavuuden parantaminen

- Keväällä 2014 sovellettiin ensimmäisen kerran uutta laskentamallia, standardoitujen yhteispisteiden keskiarvo (SYK)-mallia, arvosanojen tavoitejakauman laskemiseen.
- Matematiikan pitkä oppimäärä, fysiikka ja kemia ensin, mutta portaittain
- Yhden kirjoituskerran kirjoittajien ja yhden kokeen sijaan vertailujoukkona on **syksyn ja kevään kirjoittajajoukot** ja vertailupisteet saadaan **kokelaiden kaikkien kokeiden** tuloksista.

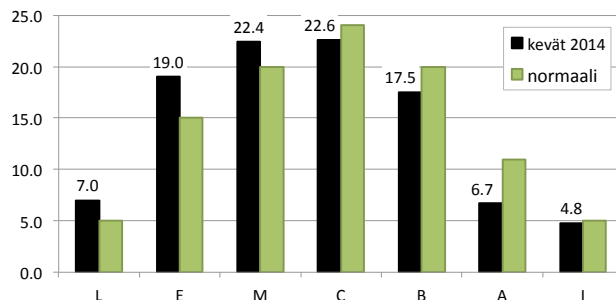
Tavoitteena parantaa

- eri oppiaineiden arvosanojen vertailtavuutta sekä
- saman oppiaineen kevään ja syksyn kirjoituskertojen arvosanojen vertailtavuutta

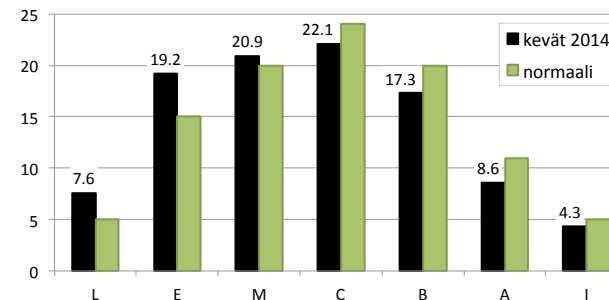
Fysiikka

	L	E	M	C	B	A
Kevät 2014	42	33	25	17	11	8
Kevät 2013	41	35	29	22	16	12

Kemia

	L	E	M	C	B	A
Kevät 2014	43	37	31	24	16	10
Kevät 2013	44	36	28	20	13	9

DIGABI – ylioppilastutkinnon sähköistämiprojekti

Mitä tiedämme nyt matemaattisten aineiden kokeista?

- Käytössä olevien ohjelmistojen listaus (voi täydentyä)
- Kokelaan päätelaitteen vähimmäisvaatimukset
- Matematiikan kokeen rakenne noudattaa vuoden 2016 uudistuksen rakennetta.
- Fysiikan ja kemian kokeen rakenteet pyritään pitämään samankaltaisina.
- Digabi.fi-sivustolla on julkaistu ensimmäiset fysiikan ja kemian sähköiset mallitehtävät. Matematiikan mallitehtäviä julkaistaan tänä vuonna.
- Mallitehtäviä julkaistaan kaikissa aineissa ja niitä päivitetään koko ajan sähköiseen kokeeseen saakka.

DIGABI – ylioppilastutkinnon sähköistämiprojekti

Mitä tiedämme nyt matemaattisten aineiden kokeista?

- Koe suoritetaan suljetussa ympäristössä eli internetin käyttö ei ole sallittua kokeen aikana.
- Vastaukset kirjoitetaan tekstinkäsittelyohjelmalla tai ne annetaan suoraan tehtävän yhteydessä olevilla välineillä. Vastauksiin on mahdollista liittää esimerkiksi kuvia tai kaavioita.
- Vastauksia voi luonnostella suttupaperille. Papereita ei lähetetä lautakuntaan.
- Vastaustilaa voidaan rajoittaa.

Kokeessa käytössä olevat ohjelmistot

Koetilan välityspalvelimelle on hyväksytty seuraavat ohjelmistot:

- MAOL-digitaulukot (Otava) kaikille kokeilaille

Kokelaan päätelaitteelle on hyväksytty seuraavat ohjelmistot:

- **LibreOffice** (tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, kaavaeditori, esitysgrafiikka, vektorigrafiikka)
- **Geogebra** (mm. kuvaajat)
- **LoggerPro** (kuvaajat)
- **GIMP** (kuvankäsittely)
- **Pinta** (kuvankäsittely)
- **Inkscape** (vektorigrafiikka)
- **Dia** (vektorigrafiikka)
- **wxMaxima** (symbolinen laskenta)
- **Texas Instruments TI-Nspire CAS** (symbolinen laskenta)
- **Casio ClassPad Manager** (symbolinen laskenta)

Millaisia tietoteknisiä taitoja kokelaan odotetaan osaavan kokeessa?

Vastaustiedoston luominen ja tallentaminen järjestelmään

Yhtälöiden kirjoitus

monia eri mahdollisuuksia, esim. LibreOfficen Kaava-ohjelma sekä symbolisten laskimien kaavaeditori

Symbolien kirjoittaminen (ylä- ja alaindeksit, α , β , λ , Ω jne.)

Reaktioyhtälöiden ja rakennekaavojen kirjoittaminen

Taulukkotietojen avaaminen ja käsittely

Kuvaajien tuottaminen ja analysointi

Taulukkolaskennan alkeita, esimerkiksi $P=UI$

Kuvien tekeminen, esim. yksinkertaiset voimakuviot

Mitä ohjelmia vielä kaivataan?

- Käsitekarttojen piirtäminen?
- Yksinkertaisia ratkaisuja kaavojen kirjoittamiseen?
- Muita mittausohjelmia kuvaajien työstämiseen?
- Ohjelmisto/ohjelmistoja kemian kaavoihin ja reaktioyhtälöihin

	A	B	C	D	E
1	Mekaanisen energian				
2					
3	punnuksen leveys	0.03	m		
4					
5	Mitt. nro	h (m)	dt (s)	v (m/s)	v ² (m ² /s ²)
6					
7	1	0.05	0.0312	=dx/dt	=v_max*2
8	2	0.1	0.02147	=dx/dt	=v_max*2
9	3	0.15	0.017921148953405	=dx/dt	=v_max*2
10	4	0.2	0.0155601659751037	=dx/dt	=v_max*2
11	5	0.25	0.01411	=dx/dt	=v_max*2

Aineistot ja taustamateriaalit

Tausta-aineistojen ja lisämateriaalin avulla

- voidaan lisätä tehtävien kokeellista luonnetta ja luonnonilmiöiden havainnointia ja selittämistä.
- voidaan mitata kokelaan kriittistä arviointikykyä oppiaineessa.
- voidaan laatia ongelmanratkaisua, tiedon soveltamista ja tulkintaa sekä perusteltujen johtopäätösten tekemistä vaativia tehtäviä.
- Vastauksessa tulee hyödyntää ja yhdistää tietoja erityyppisistä lähteistä

Mitä aineistoja digitaalisessa ylioppilaskokeessa voidaan antaa?
Mikä voi rajoittaa aineistojen käyttöä kokeessa?

Matematiikan kokeen rakenne

Matematiikan sähköisen kokeen rakenne tulee noudattamaan keväällä 2016 käyttöön tulevaa rakennetta

Osa	Tehtävät	Kokelas vastaa	Apuvälineet
A	4	4	taulukkokirja
B1	5	3	laskin ja taulukkokirja
B2	4	3	laskin ja taulukkokirja

Matematiikan jaos julkaisee vuonna 2016 käyttöön tulevaa rakennetta noudattavan mallikokeen loppuvuoden 2014 aikana.

Pohdintoja matematiikan mallikokeista on nähtävissä ja kommentoitavissa Peter Hästön (YTL:n jäsen) omassa blogissa päivämäärällä 10.3.2014.
<http://phasto.wordpress.com/>

Fysiikan ja kemian kokeen rakenne

	Fysiikka	Kemia
A-osa	Monivalinta-, väittämä- tai yhdistelytehtäviä	
B-osa	Määrittely-, selitys- ja perustelutehtäviä (myös graafisen esittämisen ja lukemisen taidot)	
C-osa	Vertailu-, arviointi- tai sovellustehtäviä	
D-osa	Analysointi-, muunnos- tai kehittämistehtäviä	

Kokeen maksimipistemäärä on kaikissa reaalikokeissa 120 p.
 A-osan tehtävissä ei ole valinnaisuutta, C- ja D-osan tehtävissä on valinnaisia tehtäviä.

A-osa

- Sähköisessä kokeessa helposti toteutettavia ja korjattavia tehtävätyyppejä
- Kokelaan ei tarvitse tuottaa laajaa dokumenttia vastauksensa osana, mikä nopeuttaa vastaamista.
- Monivalinta- ja yhdistelytehtävät testaavat oppiaineen käsitteiden hallintaa ja tilanteen hahmottamista.
- Vastausvaihtoehdot voivat sisältää tyypillisiä virhe- tai ennakkokäsityksiä
- Tehtävien pisteytyksessä voidaan käyttää arvauskorjausta, jolloin arvauksen osuus pisteistä poistetaan

B-osa

Fysiikka:

- Graafisen esittämisen ja kuvaajan lukemisen taitoja mittaavia tehtäviä (Esim. nykyisen kokeen tehtävä 2.)
- Kokeen ohjelmistovalikoimassa on useita graafiseen tuottamiseen soveltuvia ohjelmia: LibreOffice, LoggerPro ja Geogebra

Kemia

- Määrittely-, selitys- tai perustelutehtäviä. Kaikkia tehtävätyyppejä ei esiinny joka kerralla.
- Tehtävät kemian perusasioista
- Tehtävät muistuttavat nykyisen kokeen tehtäväsarjan alkupään tehtäviä, mutta sähköisen kokeen mahdollisuudet ja tekniset vaatimukset on otettu huomioon.

C-osa

Fysiikka

- Kurssikohtaiset tehtävät vastaavat OPS:n mukaisia fysiikan syventäviä kursseja.
- Näissä tehtävissä kokelas osoittaa pystyvänsä tuottamaan perusteltuja ja loogisia, hyvin rakennettuja vastauksia.
- Tehtävissä voi olla mukana aineistoja.

Kemia

- C-osassa on vertailu-, arviointi- tai sovellustehtäviä. Kaikkia tehtävätyyppejä ei esiinny joka kerralla.
- Tehtävät muistuttavat nykyisen kokeen tehtäväsarjan keskivaiheen tehtäviä, mutta sähköisen kokeen mahdollisuudet ja tekniset vaatimukset on otettu huomioon.

D-osa

Fysiikka

- Integroivat tehtävät, joissa yhdistyy oppiaineen eri osa-alueet. Tehtävien aiheet voivat olla myös oppiainerajoja ylittäviä.
- Kokelaan tulee osoittaa kykynsä tehdä synteesejä, analysoida laajoja kokonaisuuksia sekä hahmottaa fysiikan/kemian merkitystä yhteiskunnassa ja teknologiassa.

Kemia

- D-osassa on analysointi-, muunnos- tai kehittämistehtäviä.
- Tehtävät muistuttavat nykyisen kokeen tehtäväsarjan loppupään tehtäviä, mutta sähköisen kokeen mahdollisuudet ja tekniset vaatimukset on otettu huomioon.

Fysiikan ja kemian kokeiden kehittäminen

- Kokeen rakennetta kehitetään yhteistyössä muiden reaaliaineiden kanssa.
- Teknisiä ratkaisuja kehitetään yhteistyössä Digabi-tiimin kanssa. ChemSketchin tilalle selvitetään sopivaa ohjelmistoa.
- Esimerkkitehtäviä on julkaistu Digabin sivuilla.
- Opettajien palaute esimerkkitehtävien sisällöstä, teknisistä ratkaisuista ja ajankäytöstä tukee sähköisten ylioppilaskokeiden kehittämistä.

Yhteenveto sähköistämisestä

- Fysiikka ja kemia kirjoitetaan sähköisenä ensimmäisen kerran syksyllä 2018 ja matematiikka keväällä 2019.
- Sähköinen yo-koee järjestetään suljetussa ympäristössä. Kokelaalla ei ole pääsyä koejärjestelmän ulkopuolisiin tietoihin ja ohjelmiin.
- Digabi OS –käyttöjärjestelmä on kaikkien saatavilla ja testattavissa. Versioihin lisätään ominaisuuksia sitä mukaa, kun niitä saadaan valmiiksi.
- Vaikka koe mittaa, kuinka hyvin kokelas hallitsee lukion opetus suunnitelman perusteiden mukaiset tiedot ja taidot, mittaa se välillisesti myös kokelaan tietoteknisiä taitoja.
- Tvt tulee ottaa mukaan opetukseen jo lukion ensimmäisistä kursseista lähtien.

Lisätietoja: www.digabi.fi; www.ylioppilastutkinto.fi, ideabi.fi
Keskustelua Facebookissa: Tietokoneet yo-kirjoituksissa;
Tieto- ja viestintäteknikka opetuksessa/ICT in Education